

Fladdermöss i Västerbottens län – kunskapsläget 2013

MICHAEL SCHNEIDER

Vita fläckar på kartan är något som eggjar fantasin hos många människor och som stimulerar undersökningslusten. När det gäller fladdermössens utbredning i Västerbotten konstaterades i fjolårets sammanställning i Skörvnöpparn (Schneider 2012) att inga observationer av fladdermöss hade rapporterats från Robertsfors och Norsjö kommuner. Dessa luckor är numera fyllda, dels genom att redan befintlig ny kunskap har blivit känd i en vidare krets och dels genom riktade eftersök.

Robertsfors kommun

Redan under 2011 har två arter av fladdermöss konstaterats i Robertsfors kommun. Observationerna gjordes i samband med fladdermusinventeringar som genomfördes vid utredning av en vindkraftsetablering i sydligaste delen av kommunen (Ecom 2011). Vid inventeringarna hittades den nordiska fladdermusen (*Eptesicus nilsonii*) på större delen av de cirka 15 undersökta platserna. En art i släktet *Myotis* hittades vid tre olika platser. Sannolikt rör det sig om Brandts fladdermus (*Myotis brandtii*). Vid samma inventering upptäcktes även trollfladdermus (*Pipistrellus nathusii*) som ny art för Västerbottens län (jfr. Schneider 2012). Samtliga fyndplatser för denna art ligger dock inom Umeå kommun, men en av dem alldeles invid kommungränsen. Förekomst av trollfladdermus är därför

sannolik även i Robertsfors kommun, men det vet vi än så länge ingenting om.

Norsjö kommun

I början av september 2013 genomförde författaren ett riktat eftersök åsyftande fladdermöss med hjälp av en enkel, handburen detektor nära Norsjö tätort och söder därom. Nordisk fladdermus hittades vid parkeringen där skidspåret börjar vid södra infarten till orten, vid fågeltornet i Vajsjöns naturreservat, samt vid några platser däremellan. Strax nordväst om fågeltornet observerades även en individ som jagade över en skogsbilväg under trädkronorna, där det sannolikt rörde sig om Brandts fladdermus. Trots eftersök hittades inga vattenfladdermöss (*Myotis daubentoni*) denna kväll, men förutsättningarna var ogynnsamma då det blåste ganska friskt över Vajsjön. Även i Risleden söder om Norsjö observerades nordisk fladdermus på några ställen.

Redan i augusti 2012 hade det inom ramen av en vindkraftsutredning genomförts en mindre fladdermusinventering på Brinken nära Lillraggsjö, cirka 20 km nordväst om Norsjö tätort (Henriksson & Ahlén 2012). Inventeringen genomfördes med två autoboxar under två nätter i början av augusti. Under totalt 32 observationstimmor konstaterades nordisk fladdermus på tre av fyra undersökta ställen och en art

i släktet *Myotis* på en plats. Författarna anger att det kan röra sig om Brandts fladdermus, vattenfladdermus eller mustaschfladdermus (*Myotis mystacinus*), men att man inte kan göra en säker artbestämning utifrån inspelningarna.

Övriga fynd

Naturhistoriska riksmuseet har meddelat att man har fått in och artbestämt tre olika fladdermöss från Västerbotten (Peter Nilsson i epost, oktober 2013). Det rör sig om en nordisk fladdermus som hittades död i en byggnad i Marsliden i april 2007, en annan nordisk fladdermus som dödades av en katt i Vindelns tätort i augusti 2009 samt en Brandts fladdermus som hittades död i en byggnad i Obbola i oktober 2010. Därmed är förekomst av nordisk fladdermus säkert konstaterad i Vilhelmina och Vindelns kommuner. Djuret från Obbola

Figur 1. En vattenfladdermus som var aktiv mitt på dagen i Ramsele, Vindelns kommun, den 10 augusti 2013. Foto: Per Nihlén.

blir den första säkert artbestämnda individen av arten Brandts fladdermus som författaren känner till i länet.

Den 10 augusti 2013 upptäcktes en fladdermus som vid lunchtid satt en kort stund på väggen av en stuga i Ramsele (Fig.1). Individen artbestämdes utifrån fotot till vattenfladdermus (Ingemar Ahlén i epost, augusti 2013) och representerar därmed den andra konstaterade fladdermusarten i Vindelns kommun.

Sammanfattningsvis

Det aktuella kunskapsläget för Västerbotten är således följande. Totalt har sex olika fladdermusarter konstaterats i länet. Dessa är den vanliga arten nordisk fladdermus, de något mer ovanliga arterna vattenfladdermus och Brandts fladdermus, samt de i länet sällsynta arterna trollfladdermus, gråskimlig fladdermus (*Vespertilio murinus*) och fransfladdermus (*Myotis nattereri*). Dessutom finns indikationer på förekomst av den långörade fladdermusen (*Plecotus auritus*).

Förekomst av fladdermöss har rapporterats från samtliga länets kommuner (Tab. 1). Kunskapsluckorna i Robertsfors och Norsjö har kunnat fyllas till viss del. Kunskapsläget är dock mycket olika i de olika kommunerna när det gäller fladdermöss och Umeå kommun håller fortfarande ledningen i länet med sex konstaterade arter (Fig. 2).

Tabell 1. En sammanställning av de olika arterna av fladdermöss som har rapporterats i kommunerna i Västerbottens län. Ett "?" indikerar en osäker artbestämning.

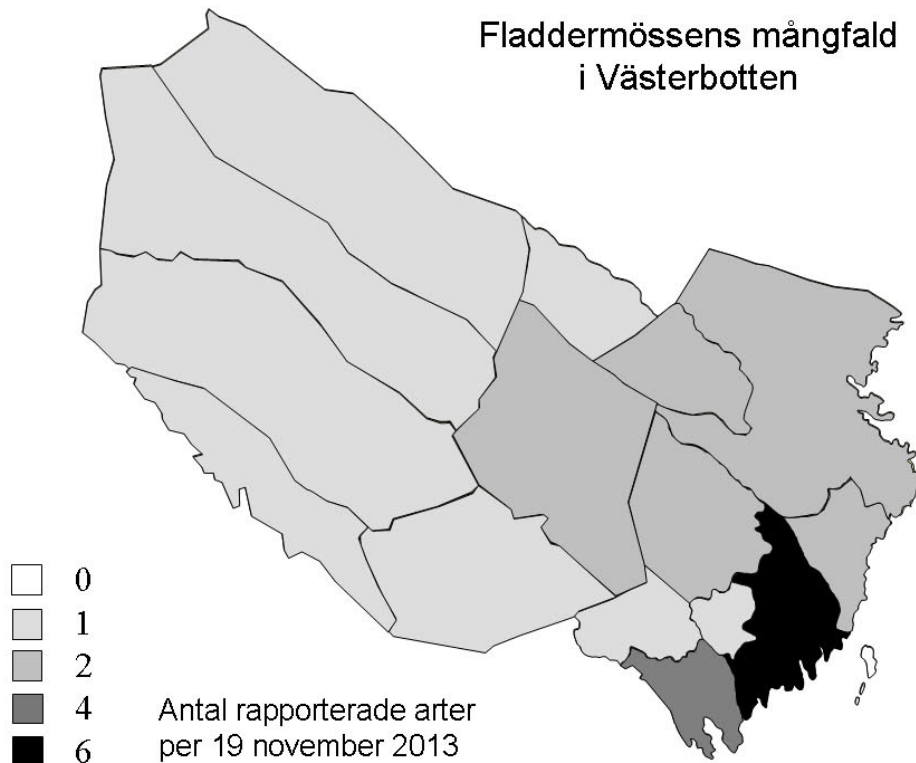
Kommun	Nordisk	Brandts	Vatten	Frans	Gråskimlig	Troll	Långörad
Nordmaling	X	?	X				?
Umeå	X	X	X	X	X	X	
Robertsfors	X	?					
Skellefteå	X	?					
Bjurholm	X						
Vännäs	?						
Vindeln	X		X				
Malå	?						
Åsele	X						
Lycksele	X	?					
Norsjö	X	?					
Dorotea	X						
Vilhelmina	X						
Storuman	?						
Sorsele	X						

Tack

Tack till Ingemar Ahlén för hjälp med artbestämning, Peter Nilsson för eftersök av fladdermöss på Naturhistoriska riksmuseet och Per Nihlén för möjligheten att använda fotot.

Mer att läsa

Ecocom 2011: Inventering av fladdermöss vid Ivarsboda-Gryssjön i Västerbottens län 2011. Underlagsrapport inlämnad till Länsstyrelsen Västerbotten, dnr. 551-1182-2012.

Figur 2. Det rapporterade antalet arter fladdermöss är mycket olika i kommunerna i Västerbottens län. Detta återspeglar dels de naturliga förhållandena, och dels intensiteten med vilken fladdermusfaunan har undersökts.

Henriksson, J. & Ahlén, J. 2012: Översiktlig fladdermusinventering inför vindkraftsprojekt Brinken. Underlagsrapport inlämnad till Länsstyrelsen Västerbotten, dnr. 551-5933-2013.

Schneider, M. 2012: Fladdermöss i Västerbottens län – aktuellt kunskapsläge 2012. *Skörv-nöpparn* 4(1):46-49.

Författarens adress:
Michael Schneider
Norrby 21, 922 67 Tavelstö

Finn tio fel!

